

ISTORIJOS ŠALTINIŲ TYRIMAI

6

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS

VILNIAUS UNIVERSITETAS

ISTORIJOS ŠALTINIŲ TYRIMAI

Sudarė

Artūras Dubonis

6

Lietuvos istorijos institutas
Vilnius, 2018

Redaktorių kolegija:

Darius Antanavičius
(*Lietuvos istorijos institutas*)

Darius Baronas
(*Lietuvos istorijos institutas*)

Zenonas Butkus
(*Vilniaus universitetas*)

Artūras Dubonis (pirmininkas)
(*Lietuvos istorijos institutas*)

Mathias Niendorf
(*Greifswaldo universitetas*)

Rimvydas Petrauskas
(*Vilniaus universitetas*)

Irena Valikonytė
(*Vilniaus universitetas*)

Visi leidinio straipsniai recenzuoti dviejų mokslininkų

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

TURINYS

Artūras Dubonis

Pratarmė	9
----------------	---

Straipsniai

Laimontas Karalius

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kanceliarijos knygų rūšys (1522–1540): kaita ir tęstinumas	11
Types of the Grand Duchy of Lithuania Chancellery Books (1522–1540): Changes and Continuity. <i>Summary</i>	61

Darius Baronas

Pirmieji Vilniaus pranciškonų geradariai: 1522 m. Žygimanto Senojo privilegijos tyrimas	65
The First Patrons of Vilnius Friars Minor Conventual: A Study of King Sigismund the Old's Charter of 1522. <i>Summary</i>	100

Mindaugas Klovas

Privačios fundacijos ir donacijos stačiatikių cerkvėms bei vienuolynams Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XIV a. pabaigoje–XVI a. pradžioje	101
Private Foundations and Donations to Orthodox Churches and Monasteries in the Grand Duchy of Lithuania in the Late 14th–early 16th Century. <i>Summary</i>	141

Karolis Čižauskas

Didiko valdžia, humanistai ir raudonas vaškas: Mikalojaus Radvilos suteiktis žemioniui Jonui Slavskiui	143
A Nobleman's Rule, Humanists and Red Wax: Mikalojus Radvila's Grant to Landowner Jan Sławski. <i>Summary</i>	170

Darius Antanavičius

Nežinomos XVI a. vidurio Kauno miestiečių apeliacijos valdovo teismui, įrašytos Lietuvos Metrikos Palenkės vaivadijos knygoje	173
The Unknown Appeals of the mid-16th Century Kaunas Citizens to the Assessors' Court and the Court <i>in Relationibus</i> in the So-called Voivodeship of Podlachia Books of the Lithuanian Metrica. <i>Summary</i>	225

Darius Vilimas

Iš Kauno pavieto žemės teismo kasdienybės. Pavieto vazniai XVI a. pabaigoje	227
Everyday Matters in Kaunas Powiat Land Court. Powiat Voznys in the Late 16th Century <i>Summary</i>	248

Inga Ilarienė

Viešųjų notarų veikla Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės vyskupijose XVI a.	251
Activities of Notaries Public in the Dioceses of the Grand Duchy of Lithuania in the 16th Century. <i>Summary</i>	307

Tomas Čelkis

Kirviu ir kaltu: nekilmingųjų ženklai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės XV–XVI a. šaltiniuose	309
With an Axe and a Chisel: Signs of the Base-Born People in the Grand Duchy of Lithuania Sources of the 15th–16th Century. <i>Summary</i>	332

Adam Stankevič

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Vyriausiojo tribunolo raštvedyba: bylų registrų knygos	333
Record Keeping of the Supreme Tribunal of the Grand Duchy of Lithuania: Case Registration Books. <i>Summary</i>	358

Publikacija*Jonas Drungilas, Mindaugas Šinkūnas*

1680 m. lietuviška priesaika dėl Svobiškio dvaro žemių	359
--	-----

Recenzijos

<i>Žiemgalos aktai = Acta Semigalliae</i> , parengė, vertė ir komentavo T. Baranauskas, Joniškis: Žiemų pradas „Simkala“, 2014. – 36 p.	
<i>Sėlos aktai = Acta Seloniae</i> , parengė, vertė ir komentavo T. Baranauskas, Pasvalys–Joniškis: Pasvalio krašto muziejus, Žiemų pradas „Simkala“, 2015. – 64 p. (<i>Darius Baronas</i>)	369
A. И. Груша, <i>Документальная письменность Великого Княжества Литовского (конец XIV – первая треть XVI в.)</i> , Минск: Беларуская навука, 2015. – 465 с. (<i>Mindaugas Klovas</i>)	374
<i>Полоцкие грамоты XIII – начала XVI века</i> , подготовили А. Л. Хорошкевич (отв. ред.), С. В. Полехов (зам. отв. ред.), В. А. Воронин, А. И. Груша, А. А. Жлутко, Е. Р. Сквайрс, А. Г. Тюльпин, Москва: Университет Дмитрия Пожарского, 2015. Т. 1 – 851, [12] с.; Т. 2 – 520, [2] с.; илл.; 6 генеал. табл.; 2 кар. (<i>Vita Diemantaitė</i>)	381
Santrumpos	385
Apie autorius	387
Autoriams	389
Guide for Authors	393

SANTRUMPOS

AGAD	–	Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
ALM	–	Акты Литовской Метрики
ALS	–	Antrasis Lietuvos Statutas
AVAK	–	Акты, издаваемые Виленскою археографическою комиссиею
BLKM	–	Balzeko lietuvių kultūros muziejus (Čikaga)
CD	–	Codex diplomaticus Regni Poloniae et Magni Ducatus Litvaniae
CDL	–	Codex diplomaticus Lithuaniae
CDP	–	Codex diplomaticus Prussicus
CEV	–	Codex epistolaris Vitoldi magni ducis Lithuaniae 1376–1430
CEXV	–	Codex epistolaris saeculi decimi quinti
GSAPK	–	Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz
JAV	–	Jungtinės Amerikos Valstijos
JVNA	–	Jungtinių Valstijų nacionalinis archyvas (The National Archives And Records Administration, Washington DC, Area Archives II at College Park, MD)
KDKW	–	Codex diplomaticus ecclesiae cathedralis necnon dioeceseos Vilmensis = Kodeks dyplomatyczny katedry i diecezji wileńskiej
LCVA	–	Lietuvos centrinis valstybės archyvas
Ldk	–	Lietuvos didysis kunigaikštis
LDK	–	Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė
LKD	–	Lietuvos katalikų dvasininkai XIV–XVI a.
LM	–	Lietuvos Metrika
LMAVB RS	–	Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, Rankraščių skyrius
LNМ	–	Lietuvos nacionalinis muziejus
LNMB RS	–	Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Rankraščių skyrius
LUB	–	Liv-, Est- und Curländisches Urkundenbuch

LVIA	–	Lietuvos valstybės istorijos archyvas
LVVA	–	Latvijas Valsts Vēstures Archīvs
MOLŠ	–	Maskvos okupacijos Lietuvoje šaltiniai
PLS	–	Pirmasis Lietuvos Statutas
RIB	–	Русская историческая библиотека (РИБ)
RVSAА	–	Rusijos valstybinis senųjų aktų archyvas (РГАДА)
SD	–	Skarbiec diplomatów
TLS	–	Trečiasis Lietuvos Statutas
URM	–	Užsienio reikalų ministerija
VDKM	–	Vytauto Didžiojo karo muziejus
VUB RS	–	Vilniaus universiteto biblioteka, Rankraščių skyrius
ВКЛ	–	Великое Княжество Литовское
вкл	–	великий князь литовский
РИБ	–	Русская историческая библиотека (РИБ)
РГАДА	–	Российский государственный архив древних актов

APIE AUTORIUS

Antanavičius, Darius – dr., vyresn. mokslo darbuotojas, Lietuvos istorijos institutas
adr. Kražių g. 5, LT-01108 Vilnius, Lietuva
el. p. d.antanavicius@gmail.com

Baronas, Darius – dr., vyriaus. mokslo darbuotojas, Lietuvos istorijos institutas
adr. Kražių g. 5, LT-01108 Vilnius, Lietuva
el. p. darius.baronas@istorija.lt

Čelkis, Tomas – dr., lektorius, Vilniaus universiteto Istorijos fakultetas
adr. Universiteto g. 7, LT-01513 Vilnius, Lietuva
el. p. pastas.tc@gmail.com

Čižauskas, Karolis – magistrantas, Vilniaus universitetas
adr. Universiteto g. 7, LT-01513 Vilnius, Lietuva
el. p. karoliscizauskas@yahoo.com

Drungilas, Jonas – dr., specialistas archeografas, Lietuvos istorijos institutas
adr. Kražių g. 5, LT-01108 Vilnius, Lietuva
el. p. jons.drungilas@gmail.com

Iliarienė, Inga – specialistė archeografė, Lietuvos istorijos institutas
adr. Kražių g. 5, LT-01108 Vilnius, Lietuva
el. p. ilinga@gmail.com

Karalius, Laimontas – specialistas archeografas, Lietuvos istorijos institutas
adr. Kražių g. 5, LT-01108 Vilnius, Lietuva
el. p. laimislaimontas@gmail.com

Klovas, Mindaugas – dr., jaun. mokslo darbuotojas, Lietuvos istorijos institutas
adr. Kražių g. 5, LT-01108 Vilnius, Lietuva
el. p. mindaugas.klovas@yahoo.com

Stankevič, Adam – dr., mokslo darbuotojas, Lietuvos istorijos institutas
adr. Kražių g. 5, LT-01108 Vilnius, Lietuva
el. p. stankevic.adam@gmail.com

Šinkūnas, Mindaugas – dr., vyresn. mokslo darbuotojas, Lietuvių kalbos institutas
adr. P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius, Lietuva
el. p. mindaugas.sinkunas@lki.lt

Vilimas, Darius – dr., mokslo darbuotojas, Lietuvos istorijos institutas
adr. Kražių g. 5, LT-01108 Vilnius, Lietuva
el. p. dariusvilimas@hotmail.com